Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2017–2018

30 821 Nationale Veiligheid

26 643 Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 46

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 mei 2018

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de voorzorgsmaatregel die door het kabinet is genomen ten aanzien van het gebruik van antivirussoftware van Kaspersky Lab. Het zorgelijke beeld op het terrein van digitale dreigingen heeft, met het oog op het waarborgen van de nationale veiligheid, geleid tot aangescherpte afwegingen ten aanzien van het gebruik van digitale producten en diensten. In dat kader heeft het kabinet bepaald dat, als voorzorgsmaatregel, Kaspersky antivirussoftware bij de rijksoverheid zal worden uitgefaseerd. Bedrijven en organisaties met vitale diensten en processen en bedrijven die vallen onder de Algemene Beveiligingseisen Defensie Opdrachten (ABDO) worden geadviseerd hetzelfde te doen. Aanleiding voor deze stap door het kabinet zijn zorgen ten aanzien van nationale veiligheidsrisicos die het gebruik van Kaspersky antivirussoftware met zich mee kan brengen. Het kabinet wil deze risico's waar mogelijk voorkomen.

Antivirussoftware is verbonden met, en/of heeft rechten over netwerken en systemen en daarmee uitgebreide en diepgaande toegang tot ICT-systemen om computervirussen te bestrijden. Dergelijke software kan echter, vanwege de uitgebreide toegang die deze biedt, ook misbruikt worden om digitale spionage en sabotage mogelijk te maken.

Kaspersky Lab is een Russisch bedrijf met haar hoofdkantoor in Rusland en valt daarmee onder Russische wetgeving. Deze wetgeving vereist dat bedrijven zoals Kaspersky de Russische inlichtingendiensten ondersteunen in de uitvoering van hun taken, indien deze diensten daarom vragen. De Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten geven in hun jaarverslagen aan dat is geconstateerd dat de Russische Federatie al jarenlang zeer aanzienlijke capaciteiten in het digitale domein ontwikkelen. De Russische Federatie heeft een actief offensief cyberprogramma dat onder meer is gericht op Nederland en Nederlandse belangen.

De software waar het hier om gaat in combinatie met de Russische wetgeving en offensieve cybercapaciteiten, maakt dat het kabinet heeft

kst-30821-46
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2018

geconcludeerd dat het risico op digitale spionage en sabotage bij de rijksoverheid, de Nederlandse vitale infrastructuur en ABDO-bedrijven via de antivirussoftware van Kaspersky aanwezig is.
Hoewel er geen concrete gevallen van misbruik in Nederland bekend zijn, kan dit niet worden uitgesloten. Het kabinet wil een dergelijk risico waar mogelijk voorkomen en acht het bovengenoemde als de aangewezen voorzorgsmaatregel. Deze voorzorgsmaatregel ziet alleen op het gebruik van de antivirussoftware van Kaspersky binnen de rijksoverheid, de vitale infrastructuur en ABDO-bedrijven, en dus niet op andere producten of diensten van dit bedrijf.

Er is kennisgenomen van de aanpak en afwegingen van de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk die beiden hebben gewaarschuwd tegen het gebruik van Kaspersky antivirussoftware. Het kabinet heeft een eigenstandige inventarisatie en analyse uitgevoerd op basis waarvan een zorgvuldige afweging is gemaakt.

De betrokken partijen binnen de rijksoverheid, de vitale infrastructuur en ABDO-bedrijven worden respectievelijk door de NCTV en Defensie geïnformeerd. Zij worden gewezen op de afwegingen die het kabinet heeft doen besluiten om deze software niet langer te gebruiken en het advies om Kaspersky antivirussoftware uit te faseren.

Kaspersky Lab is op de hoogte gebracht van deze maatregel van het kabinet. Wanneer de omstandigheden die aanleiding geven tot deze stap veranderen, kan dat aanleiding zijn voor de Nederlandse overheid om een nieuwe afweging te maken ten aanzien van het gebruik van de antivirus-software van Kaspersky Lab.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus